

Huvudman

Leksands kommun
kundtjanst@leksand.se

Beslut

Datum 2025-08-25

Dnr 2024:6346

Sida 1 (4)

Ärendet

Tillsyn av anpassade grundskolan Leksands grundsärskola i Leksand; nu fråga om uppföljning av beslut den 6 december 2024

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2024 genomfört en tillsyn av Leksands grundsärskola i Leksand. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande lärare, undervisningens innehåll, arbetet med att förhindra kränkningar, ordningsregler samt skriftliga rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner.

Skolinspektionen har den 6 december 2024 beslutat att förelägga Leksands kommun att senast den 11 augusti 2025 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande legitimerade och behöriga lärare.

Leksands kommun har den 12 augusti 2025 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Leksands kommun har följt föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Rekrytering av legitimerade lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har den 6 december 2024 förelagt huvudmannen att undervisningen ska ges av legitimerade och behöriga lärare. Vid tillsynsbesöket saknade sex lärare legitimation. Enligt rektorn hade två av dessa en pågående ansökan om legitimation hos Skolverket.

Skolinspektionen förelade huvudmannen att se till att eleverna ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare samt att senast den 11 augusti 2025 inkomma med de annonser som legat till grund för

rekrytering av legitimerade lärare som har behörighet att undervisa i den anpassade grundskolan.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att rekryteringsförsök gjorts under perioden den 11 februari - 9 mars 2025. En av annonserna syftar till att rekrytera speciallärare. Till denna tjänst sökte endast en person vilken senare drog tillbaka sin ansökan. Den andra annonsen syftade till att rekrytera en speciallärare med behörighet att undervisa i musik. Till denna tjänst har en behörig musiklärare rekryterats. Personen har inte speciallärarutbildning med inriktning intellektuell funktionsnedsättning men enligt huvudmannen kommer läraren att påbörja denna utbildning höstterminen 2025. I ett kompletterande svar från rektorn i augusti 2025 bekräftas att dessa två lärare som tidigare saknat legitimation nu erhållit sina legitimationer.

Rättslig reglering

I skollagen avses med begreppet undervisning sådana processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till skollagen och som syftar till utveckling och lärande genom att elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden (1 kap. 3 § skollagen).

En legitimerad lärare har ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver (2 kap. 15 § skollagen).

Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. (2 kap. 13 § skollagen).

För att vara behörig att undervisa i anpassade grundskolan i årskurs 7–9 krävs utöver en behörighetsgivande lärarexamen, även att läraren har en speciallärarexamen med specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning. Kravet på speciallärarexamen gäller inte lärare som har avlagt en äldre behörighetsgivande examen om den omfattar inriktning eller specialisering mot utvecklingsstörning (inriktning eller specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning). Läraren måste därutöver vara behörig att undervisa i det ämne han eller hon undervisar i. För att bli behörig att undervisa i anpassade grundskolan i årskurs 7–9 gäller samma behörighet som för att undervisa i grundskolan mot arbete i årskurs 4–6. En sådan lärare är endast behörig att undervisa i det eller de ämnen som omfattas av lärarens examen. Läraren är dessutom behörig att undervisa i det eller de ämnesområden för vilket ett sådant ämne är relevant. (2 kap. 13–16 §§ förordning [2011:326] om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare).

Av förarbetena till skollagen framgår att huvudmän har en skyldighet att för undervisning använda lärare som har en utbildning som är avsedd för den

undervisning som han eller hon ska bedriva. Det övergripande syftet med reglerna är att så långt som möjligt säkerställa att elever får undervisning av lärare som har en utbildning för den undervisning de bedriver. Ambitionen ska vara att eleverna alltid undervisas av lärare som har en utbildning för den undervisning som de bedriver (prop. 2009/10:165, s. 262, 269 och 649). Vidare anges att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat och att studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat (prop. 2009/10:165, s. 261). Att en skola har tillräckligt med lärarresurser, både vad gäller omfattning och kvalitet, är en central förutsättning för att elever ska kunna få sin rätt till utbildning tillgodosedd och för att utbildningen i övrigt ska hålla en hög kvalitet (prop. 2013/14:112, s. 47).

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 2 kap. 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan person får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. (2 kap. 18 § skollagen).

Av förarbetena till bestämmelsen framkommer det att för att få använda en annan lärare i den befintliga organisationen, i enlighet med undantagsregeln, bör det vara tillräckligt att det i huvudmannens organisation inte finns någon lärare med rätt utbildning tillgänglig. Handlar det om nyrekrytering bör huvudmannen naturligtvis så långt möjligt anställa lärare med en utbildning avsedd för den undervisning läraren ska bedriva (prop. 2009/10:165 s. 268f). Det framgår vidare i förarbetena att en person som enligt huvudregeln inte får användas för att bedriva en viss undervisning får användas för detta under högst ett år i sänder. I normalfallet bör det vara till terminens eller läsårets slut. Huvudmannen är efter denna tid skyldig att på nytt försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen (prop. 2009/10:165 s. 652f).

Endast den som har legitimation får anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning. (2 kap. 20 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att huvudmannen har annonserat efter legitimerade och behöriga lärare. Skolinspektionen noterar visserligen att chanserna för att kunna rekrytera legitimerad personal troligen ökar om huvudmannen försöker vid flera tillfällen över tid. De rekryteringsförsök som huvudmannen har gjort får dock anses tillräckliga för att uppfylla skollagens krav.

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Rättviks kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller behöriga och legitimerade lärare. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet är fattat av utredaren Erik Almqvist.

Utredaren Terese Westin har varit föredragande i ärendet.